

**SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV
(prvopodpisani Matjaž Han)**

Datum: 13. december 2021

DRŽAVNI ZBOR
g. Igor Zorčič, predsednik

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05 – uradno prečiščeno besedilo, 20/06 – ZNOJF-1, 109/08, 39/11 in 48/12) in 114. člena Poslovnika Državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13 in 38/17) podpisani poslanci in poslanke vlagamo

PREDLOG ZAKONA
O ZAČASNIH UKREPIH ZA PREPREČEVANJE ENERGETSKE REVŠČINE
(ZZUPER)

ki vam ga pošiljamo v obravnavo in sprejem na podlagi 114. člena Poslovnika Državnega zbora.

Na sejah državnega zbora in delovnih teles bo v imenu predlagateljev sodeloval poslanec Soniboj Knežak.

Prilogi:

- predlog Zakona
- podpisi poslank in poslancev

PREDLOG ZAKONA O ZAČASNIH UKREPIH ZA PREPREČEVANJE ENERGETSKE REVŠČINE

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

1.1. Ocena stanja

Energetska druginja ustvarja velik pritisk na šibkejše potrošnike

Od začetka letošnjega leta so cene energentov na svetovnih trgih skokovito porasle. Do običajnih sezonskih znižanj cen energije v letošnjem poletju ni prišlo, z jesenjo pa je prišlo do novih cenovnih skokov, ki so se začeli prelivati tudi v maloprodajne cene, ki jih ponudniki zaračunavajo svojim uporabnikom.

Nedavno objavljeni članek v Večeru¹ navaja mnenja strokovnjakov, ki ocenjujejo, da bodo podražitve energentov povečale povprečno obremenitev gospodinjstva za 100 evrov na leto - samo za dobavo električne energije! Rastejo pa tudi druge cene energije: v Ljubljani bodo podražitve daljinskega ogrevanja za uporabnike višje za 20 odstotkov², še višje podražitve uvajata ponudnika v Mariboru in Trbovljah. Že vse leto se dražijo tudi kuriva in goriva, kar se je že odrazilo v bistveno povišanih maloprodajnih cenah, ki jih plačujejo potrošniki, tudi najbolj ranljivi, ki nimajo kratkoročnih zmožnosti prilagoditve svoje porabe ali rezerv, s katerimi bi lahko pokrili rastoče cene nujnih nakupov energentov za ogrevanje.

Razmere v Sloveniji sicer niso izjema; vso Evropo je zajela energetska druginja, a gibanja cen na trgih kažejo, da ne gre zgolj za redna sezonska nihanja, temveč gre za problem širših razsežnosti. Aktualna energetska kriza je posledica dejstva, da EU v mednarodnih razmerjih ni uspela zaščititi svojih vitalnih interesov. Zaradi ranljivosti številnih držav EU, spričo sorazmerno velike uvozne odvisnosti pri energentih in hitrejšega opuščanja konvencionalnih virov energije kot njihovega nadomeščanja z obnovljivimi viri energije, so **prizadeti končni uporabniki** - gospodinjstva in gospodarstvo. **Cene se močno naraščajo, nizke temperature in s tem večje potrebe po energiji pa so že tu.** Uporabniki, ki objektivno nimajo možnosti hitre prilagoditve ali rezerv za pokritje močno rastočih cen, potrebujejo pomoč **zdaj**.

Ogrožene skupine prebivalstva

Kot navaja Statistični urad (v nadaljevanju: SURS), ne obstaja enotna definicija energetske revščine. SURS je predlagal definicijo energetske revščine kot »*stanja, v katerem si gospodinjstvo ni zmožno zagotoviti primerno toplega stanovanja (in drugih energetskih storitev, npr. ogrevanja sanitarne vode, razsvetljave) po sprejemljivi ceni*«. Vendar izpostavlja tudi metodološke omejitve in kot pomembne faktorje, ki vplivajo na

¹ Električna se vse bolj draži: Povprečni gospodinjstvi odjemalec bo letno plačal okoli 100 evrov več (Večer, 4.12.2021), <https://www.vecer.com/maribor/aktualno/infografika-elektrika-se-vse-bolj-drazi-povprečni-gospodinjstvi-odjemalec-bo-letno-placal-okoli-100-evrov-vec-10261283>

² V Ljubljani 20-odstotna podražitev ogrevanja, Petrol zvišal cene elektrike in plina (24ur.com, 1.12.2021): <https://www.24ur.com/novice/slovenija/v-ljubljani-20-odstotna-podrazitev-ogrevanja-petrol-zvisal-cene-elektrike-in-plina.html>

energetsko ogroženost, izpostavlja tudi višino dohodkov ter porabo energije kot posledice energetske (ne)učinkovitosti.

Zato SURS priporoča uporabo več različnih kazalnikov, čemur sledi tudi [priporočilo Evropske komisije o energetske revščini](#) iz leta 2020³. V letu 2021 moramo k faktorjem prišteti tudi okoliščine zaradi soočanja in okrevanja po epidemiji covid-19, ki je prav na socialno šibkejših prebivalcih že sicer pustila hude posledice, zaradi česar so še bolj ranljivi na cenovne šoke nujnih življenjskih dobrin, kamor vsekakor sodijo tudi energenti. Kot kažejo nekateri kazalniki, ima kar 17% slovenskih gospodinjstev - že pred podražitvami - visok delež izdatkov za energijo glede na svoje dohodke. Kljub upadanju v zadnjih letih, delež gospodinjstev, ki svoje stanovanjske stroške plačujejo z zamudo, nikoli ni upadel pod 10%.

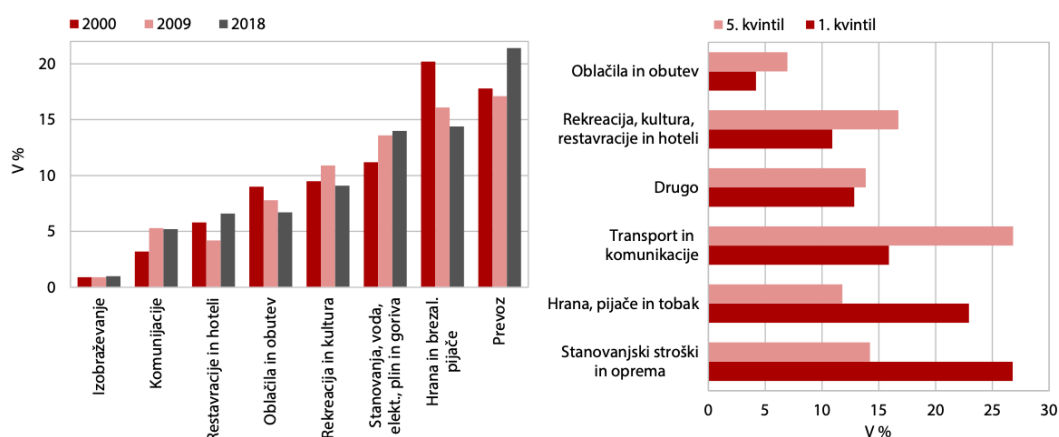
Izbrani kazalniki energetske revščine, gospodinjstva, Slovenija

	2015	2016	2017	2018	2019
	% gospodinjstev				
Nezmožnost zagotavljanja primerno toplega doma	7	6	5	4	3
Zamujanje pri plačevanju stanovanjskih stroškov	16	15	13	12	10
Visok delež izdatkov za energijo v dohodku	17	...
Nizki absolutni izdatki za energijo	12	...
Nizki dohodki in visoki izdatki za energijo	4	...

... ni podatka
Vir: SURS

Kot kažejo objavljene analize Urada za makroekonomske analize in razvoj (v nadaljevanju: UMAR), stanovanjski stroški, kamor sodijo tudi oskrba z energijo, kurivi in gorivi, predstavljajo tretji največji strošek gospodinjstev, njihov delež pa se skozi leta povečuje⁴, tudi pred oz. brez učinka pandemije covid-19. Predvsem za osebe z najnižimi dohodki pa ti stroški ob prehranskih izdelkih že predstavljajo glavnino vseh gospodinjstevskih izdatkov. Osebe z nizkimi dohodki so torej vsekakor zelo občutljive na podražitve energentov.

Slika 14.5: Nekateri izdatki gospodinjstev za življenjske potrebščine v Sloveniji (levo) in razmerje med 1. in 5. kvintilom leta 2018 (desno) (v %)*

Vir: SURS (2021), po ECOICOP (Evropska klasifikacija individualne potrošnje po namenu).

Opomba: * ECOICOP zajema 12 področij: (i) hrana in brezalkoholne pijače, (ii) alkoholne pijače in tobak, (iii) obleka in obutev, (iv) stanovanjski stroški, (v) pohištvo in oprema za stanovanje, (vi) zdravstvo, (vii) prevoz, (viii) komunikacije, (ix) rekreacija in kultura, (x) izobraževanje, (xi) hoteli in restavracije ter (xii) raznovrstno blago in storitve). V sliki levo je prikazano osem področij, v sliki desno pa so področja vsebinsko združena.

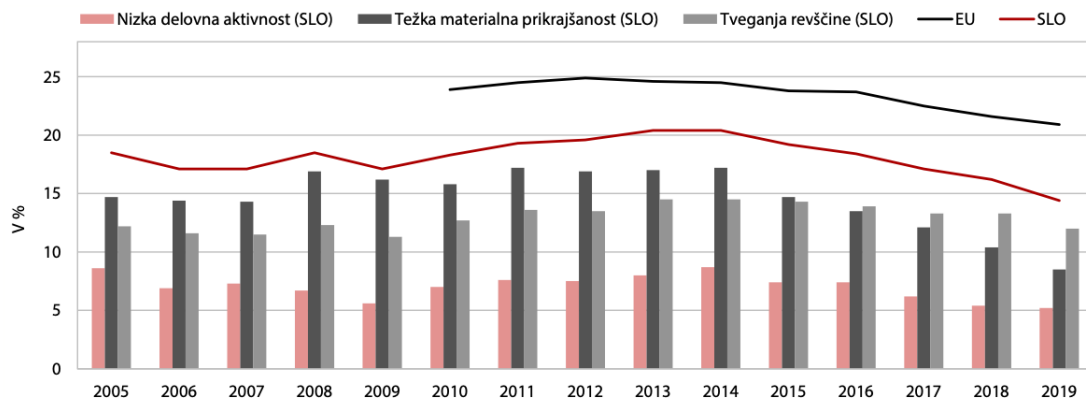
³ Vir: SURS, marec 2021, <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/9429>

⁴ Evropski steber socialnih pravic, Slovenija 2000-2020 (UMAR, 2021): https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/ESSP/2021/ESSP_splet.pdf

To je potrebno upoštevati tudi pri določanju konkretnega kroga upravičencev do morebitnih pomoči, saj zgolj statistični podatki ne zadoščajo za določno opredelitev posameznih upravičencev do podpor.

Splošna stopnja tveganja revščine v Sloveniji se je v letih pred pandemijo covid-19 počasi zniževala, vendar ostaja pri približno 14%⁵. Po podatkih SURS leta 2019 v Sloveniji na meji revščine ali pod njo živelo 245.000 oseb ali vsak osmi prebivalec; med njimi tudi 46.000 delovno aktivnih, 41.000 mladoletnih otrok in 38.000 brezposelnih oseb. Vsi ti deleži bi bili znatno višji brez socialnih transferjev, ki pomembno znižujejo dejansko stopnjo revščine.

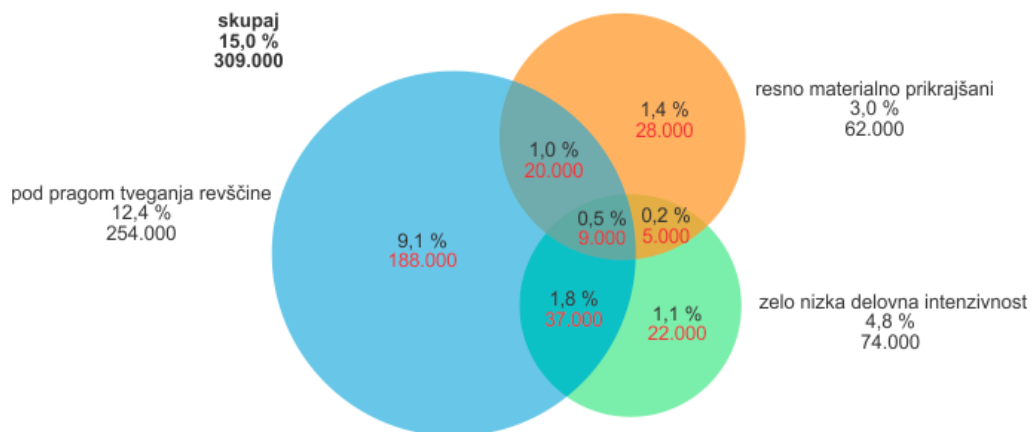
Slika: Stopnja tveganja socialne izključenosti po vseh treh dimenzijah revščine, v %

Vir: Eurostat, 2021; SURS, 2021.

Analize SURS kažejo, da je tveganje revščine izrazito povezano z materialno prikrajšanostjo in nizko (neprostovoljno!) delovno aktivnostjo⁶. Zato je smiselno tudi ukrepe neposredne podpore usmerjati k tem ciljnim skupinam.

Osebe, izpostavljene tveganju socialne izključenosti, Slovenija, 2020

Vir: SURS

Za kar 27% gospodinjstev so stanovanjski stroški, kamor sodijo tudi stroški energije, po lastni oceni veliko breme. Med osebami, izpostavljenimi tveganju revščine, prednjačijo

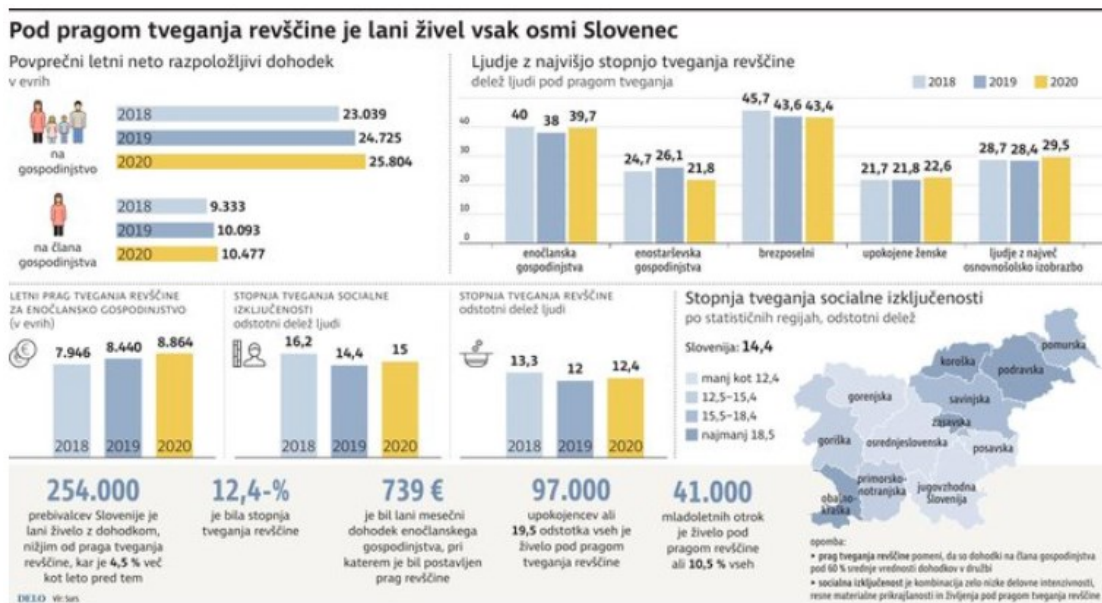
⁵ Poročilo o razvoju 2021 (UMAR, 2021):

https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/razvoj_slovenije/2021/slovenski/POR2021_skupaj.pdf

⁶ Kazalniki dohodka, revščine in socialne izključenosti (SURS, 2021):

<https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/9624>

brezposelni, enočlanska in enostarševska gospodinjstva ter osebe z zelo nizko izobrazbo.⁷

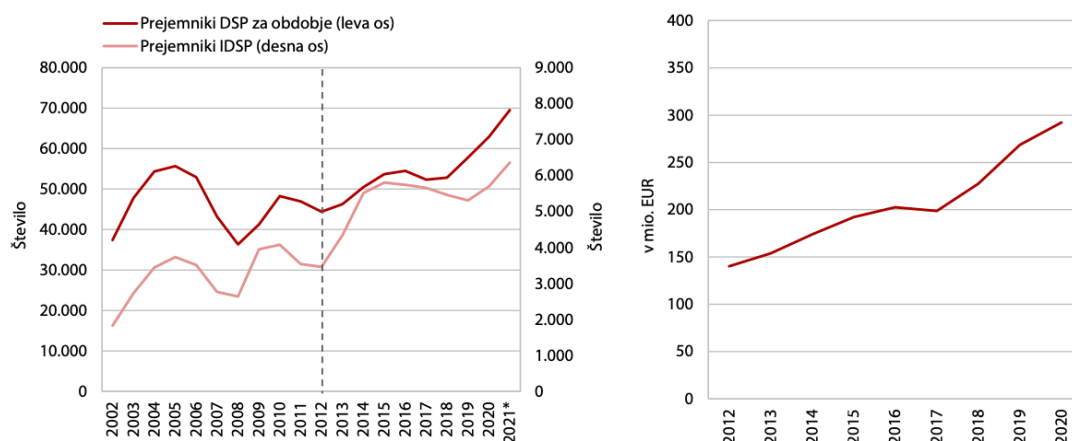

Revščina Slovenija 2020

Vir: Delo

Pri določanju kroga upravičencev je zato smiselno usmeriti ukrepe na osebe z neprosto voljno nizko delovno aktivnostjo, otroke ter samska gospodinjstva. K temu napeljujejo tudi podatki UMAR, ki kažejo na rast števila prejemnikov denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka v zadnjih letih. Kljub ugodnim gospodarskim rezultatom in gospodarski rasti je torej očitno, da nekateri niso deležni njihovih sadov, število oseb, ki izpolnjujejo (sicer nizke) cenzuse za prejem denarne socialne pomoči ali varstvenega dodatka, pa se kljub rasti zaposlenosti povečuje. To nakazuje na rast stopnje socialne izključenosti, saj gre za osebe, ki so izključene iz trga dela oz. nezmožne vključitve vanj.

Slika 14.6: Število prejemnikov DSP in izredne DPS (levo) v Sloveniji ter izdatki države za ti dve obliki denarnih pomoči (desno)*****

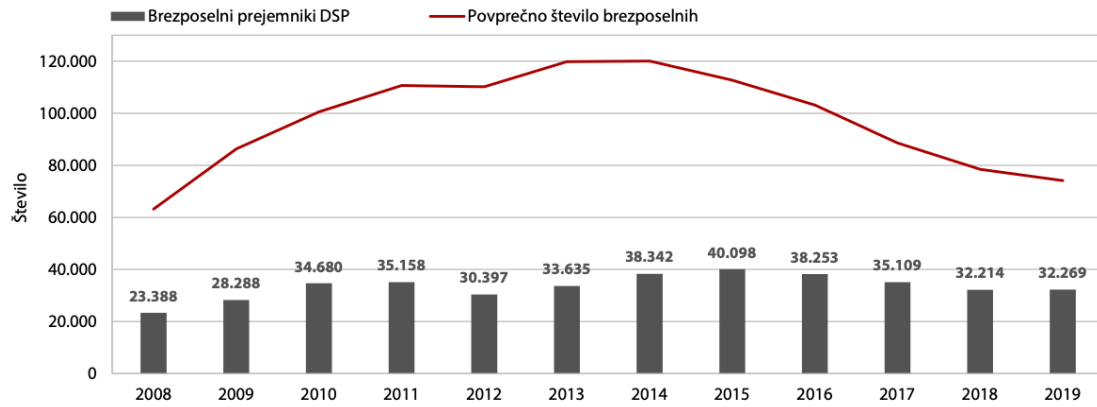
Vir: MDDSZ (2021b).

Opomba: * Podatki za prvo trimesečje. ** Gre za prejemnike DSP za obdobje (12-krat oziroma 24-krat v zadnjih 24 oziroma 36 mesecih). *** V sliki niso zajeti trajni prejemniki DSP, njihovo število se je v prikazanem obdobju gibalo med 350 in 450 oseb.

⁷ Višji povprečni dohodek zvišal tudi prag revščine (Delo, 9.7.2021),

<https://www.delo.si/novice/slovenija/visji-povprečni-dohodek-dvignil-tudi-prag-revščine/>

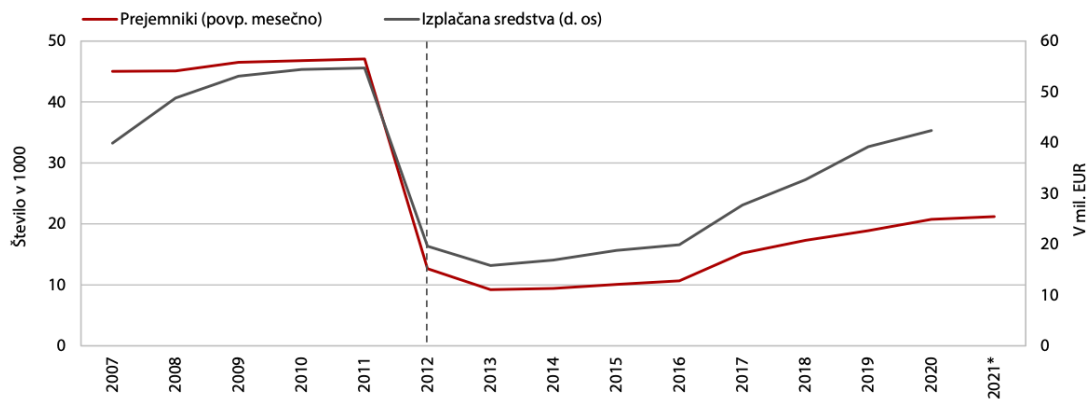
Slika 13.4: Število brezposelnih oseb in brezposelnih prejemnikov DSP v Sloveniji

Vir: ZRSZ (2020).

Tudi število revnih starejših oz. trajno delovno neaktivnih, brez zadostnih sredstev za preživetje, se povečuje, kakor kažejo podatki o prejemnikih varstvenega dodatka. Podatki o strukturi brezposelnosti pa kažejo, da so njene žrtve v vseh starostnih skupinah.

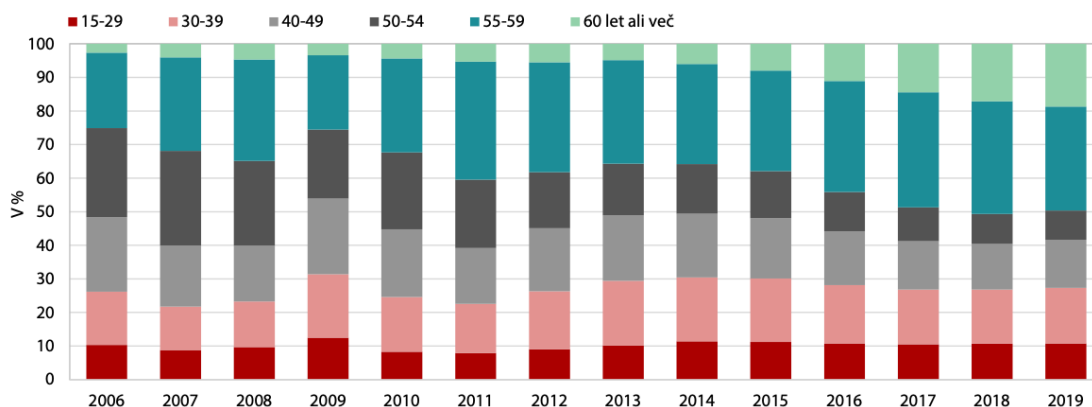
Slika 14.4: Povprečno število prejemnikov varstvenega dodatka in izplačanih sredstev*

Vir: MDDSZ (2021b).

Opomba: * Podatek za leto 2021 vključuje povprečje prvega četrtletja. Podatki do leta 2012 kažejo število prejemnikov VD po ZPIZ, po letu 2012 pa po novi zakonodaji (ZSVarPre, 2010).

Slika 13.3: Starostna struktura prejemnikov denarnega nadomestila za brezposelnost v Sloveniji (v %)

Vir: ZRSZ (2020).

Ocenjujemo torej, da je nujne ukrepe za pomoč najbolj ogroženim zaradi energetske druginje - v izogib dolgotrajnemu in zamudnemu ugotavljanju pravic in vlog - smiselno določiti krog upravičencev do energetskega dobropisa glede na upravičence do socialnih transferjev in otroških dodatkov.

1.2. Razlogi za sprejem zakona

Glede na stopnje že realiziranih in napovedanih podražitev je nujno pomagati tistim prebivalcem, ki se ne morejo kratkoročno prilagoditi podražitvam in spadajo med ranljive skupine: revnim, socialno in delovno izključenim ter staršem oz. skrbnikom.

Povišane cene energentov se najbolj občutijo v zimskem času in glede na dejstvo, da vlada doslej ni ukrepala, ocenjujemo, da je potrebno pravočasno zagotoviti zakonske podlage za izvedbo nujnih in začasnih ukrepov, ki jih sistemski predpisi ne urejajo, a jih terjajo okoliščine in dopuščajo tudi odločitve, sprejete v okviru Evropske unije.

Kot podrobneje pojasnujemo v primerjalnem pregledu po državah, je Evropska komisija prepoznala problem nenadnih podražitev energentov in v Sporočilu z dne 13. oktobra 2021 določila okvir začasnih ukrepov in tudi odstopov od sistemskih ureditev (t.i. *toolbox*), ki jih države lahko sprejmejo v pomoč energetsko revnim in socialno šibkejšim prebivalcem zaradi energetske druginje.

Kot enega izmed temeljnih ukrepov, ki jih je mogoče hitro uveljaviti, je Komisija izpostavila **»časovno omejene izravnalne ukrepe in neposredno podporo energetsko revnim končnim porabnikom energije, vključno z ogroženimi skupinami, npr. s kuponi ali kritjem delov računa za energijo, ki se med drugim financirajo iz prihodkov iz sistema EU ETS«**⁸. Namen tega predloga zakona je uzakonitev začasnih neposrednih podpor najbolj ogroženim skupinam prebivalstva iz virov, ki jih navaja Evropska komisija.

Nabor ukrepov Evropske komisije med ciljanimi kratkoročnimi ukrepi navaja še zaščito potrošnikov pred odklopi iz omrežja v času ogrevalne sezone (kar je v Sloveniji veljaven sistemski ukrep v obliki t.i. zasilne oskrbe) ter začasne odloge plačil računov. Slednje mnoge humanitarne organizacije prištevajo med neučinkovite ukrepe, saj naj bi le odlagali težavo in povzročali kopičenje dolgov. Zato ocenjujemo, da je najhitrejši način za pomoč socialno ogroženim prebivalcem uvedba začasnih neposrednih podpor za plačilo stroškov energije v obliki energetske dobropisov.

Za ureditev področja energetske podpore ogroženim skupinam prebivalstva predlagamo ločen zakon (*lex specialis*), ki bo določal te ukrepe, po izteku izjemnih okoliščin pa bo prenehal veljati in ne bo dolgoročno dodatno prispeval k povečanju števila veljavnih predpisov.,

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1. Cilji predloga zakona

Cilj predloga zakona je uvedba začasnega ukrepa neposredne podpore energetsko revnim in ogroženim skupinam prebivalstva za znižanje stroškov nakupov energentov za gospodinjstva.

2.2. Načela predloga zakona

Predlog zakona sledi načeloma socialne države in solidarnosti ter načelu zakonitosti.

⁸ Sporočilo EK, 13. oktober 2021.

Opomba: Tržni prihodki od sistema EU ETS (t.i. CO2 kuponi) se v Republiki Sloveniji zbirajo v Podnebnem skladu, ki je predlagani vir financiranja predlaganih začasnih ukrepov.

2.3. Poglavitne rešitve

Zakon uvaja začasen ukrep neposredne podpore posameznikom in družinam, ki ustrezajo socialnim merilom v tem zakonu, ki pomaga omiliti posledice visoke podražitve energentov in preprečevati energetske revščine v obliki energetskega dobropisa.

Model energetskega dobropisa je zastavljen po vzoru solidarnostnih dodatkov iz 58.a člena ZIUZEOP (določitev upravičencev) ter bonov za vzpodbujanje gospodarstva in turizma iz 35. člena ZIUOOPE (uveljavljanje pravice za nakup oz. subvencije za določene artikle, v tem primeru energente za gospodinjsko rabo). V dobršnem delu sledi tudi usmeritvam, ki jih je v razpravah v Državnem zboru zagovarjala Vlada: ukrep t.i. **'energetskega vavčerja' v višini 150 evrov za približno 66.000 najbolj ranljivih gospodinjstev, ki ga bo mogoče uveljaviti za nakupe energentov, sredstva pa se bodo zagotovila iz Podnebnega sklada**. Vse te rešitve so vključene v predlog tega zakona.

Ukrep energetskega dobropisa tako pomeni uvedbo 'energetskega vavčerja' za ranljive upravičence, ki se unovči za nakup energentov za gospodinjstva (podobno kot turistični bon, vendar za omejen krog energetske revnih oz. socialno ogroženih upravičencev:

- **dobropis** v obliki dobroimetja pri FURS;
- **unovči se** (v celoti ali po delih) **pri nakupu energentov** (električne energije, plina, kurilnega olja, kuriv in goriv) **pri ponudnikih**, registriranih za to dejavnost,
- **upravičenci so najbolj ogroženi posamezniki**, opredeljeni na podlagi socialnih transferjev, ki jih prejema: 75.000 najbolj socialno ogroženih posameznikov in 200.000 prejemnikov otroškega dodatka v do vključno 6. dohodkovnem razredu;
- prodajalec oz. **ponudnik** energentov unovčena sredstva odšteje od zneska računa in na podlagi vnosa v informacijski sistem FURS dobi **povračilo iz Podnebnega sklada** (natančen način bo določila vlada z uredbo);
- **vir financiranja** začasnega ukrepa energetskega dobropisa so sredstva Podnebnega sklada, kar je skladno s skupnim evropskim okvirjem za omilitev energetske druginje oz. Sporočilom Evropske komisije z dne 13. 10. 2021.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Uveljavitev zakona v naslednjih letih ne bremeni proračuna oz. proračunskih virov, blagajn zavodov za zdravstveno oz. pokojninsko in invalidsko zavarovanje ali lokalne samouprave.

Finančne posledice zakona bremenijo Podnebni sklad, ki se ne financira in ne ureja s proračunom, njegovo delovanje pa določata zakon in Program porabe sredstev, ki ga sprejema vlada, hkrati pa sklad razpolaga s presežnimi oz. neporabljenimi sredstvi. Posledice so ocenjene na podlagi števila upravičencev ter predlagane višine energetskega dobropisa.

Upravičencev - prejemnikov pravic iz javnih sredstev iz prvega odstavka 4. člena - je okvirno 75.000, kar pri višini dobropisa 150 evrov predstavlja 11,25 milijona evrov.

Prejemnikov otroškega dodatka v prvih šestih dohodkovnih razredih je približno 200.000. Ob predvideni višini dobropisa 40 evrov in predpostavki, da bo povprečni

upravičenec upravičen do energetskega dobropisa za dva otroke, je skupni znesek podpor tej skupini upravičencev do ukrepa ocenjen na 16 milijonov evrov.

Skupno bi tako lahko upravičenci unovčili za skupno okvirno 28 milijonov evrov neposrednih podpor v obliki energetskega dobropisa.

Pri oceni realnih učinkov predlaganega ukrepa na proračun in druga javna finančna sredstva je potrebno upoštevati strukturo maloprodajnih cen energentov za gospodinjstva: dobršen del namreč predstavljajo davščine in takse ter obvezne storitve ali dajatve, ki se vračajo v proračun ali druga javna finančna sredstva. Davki (predvsem DDV in trošarina) predstavljajo preko 40% cene goriv in kuriv, velik delež pa predstavljajo tudi v maloprodajni cene električne energije za gospodinjstvi odjem. Trdimo lahko, da dobro tretjino maloprodajne cene energentov predstavljajo dajatve, ki polnijo državni proračun. Zato je potrebno upoštevati, da bo dejanska obremenitev Podnebnega sklada znašala približno dve tretjini unovčenih dobropisov.

Obvezne storitve, dajatve in takse, predvsem pri dobavi električne energije gospodinjstvom, predstavljajo velik delež bremena potrošnikov, a so hkrati praviloma namenski vir financiranja za (nad)gradnjo in vzdrževanje energetske infrastrukture ter prehoda za čistejšie oblike proizvodnje energije. Upad teh sredstev ali njihovo črpanje (denimo iz izrecno navedene možnosti, da se ukrepi financirajo iz virov podnebnega sklada) lahko dolgoročno ogrozijo cilje zelenega prehoda. Zato je potrebno v primeru neposrednih pomoči nadomestiti tudi morebitne izpade iz tega naslova, kar se s tem zakonom prav tako zagotavlja, z neposrednimi povračili bruto unovčenih zneskov ponudnikom iz Podnebnega sklada.

Zaradi bruto povračil ponudnikom s strani Podnebnega sklada izvedba ukrepa tudi ne bo ogrozila pritoka namenskih sredstev, ki so namenjena gradnjam, nadgradnjam in vzdrževanju energetske omrežij; zato tudi ne bo negativnega vpliva na delovanje elektroenergetskih subjektov, ki jih - zaradi velikega deleža državnega lastništva - moramo šteti med javna sredstva.

Razpoložljivost sredstev v Podnebnem skladu ni vprašljiva ne materialno ne vsebinsko. V Podnebnem skladu se vsako leto zbere več sredstev, kot se jih uspe porabiti za njegov zakonski namen, zato se neporabljenaa sredstva prenašajo v prihodnja leta.

V letu 2020 je bilo npr. od 106 milijonov evrov razpoložljivih sredstev sklada porabljenih le 22 milijonov⁹. To je, skupaj z ostalimi neporabljenimi sredstvi in načrtovanimi odhodki v prihodnjih letih, omogočilo vladi, da je 24. junija letos sprejela nov Odlok o Programu porabe sredstev sklada v obdobju 2021-2023, ki v treh letih zagotavlja 430 milijonov evrov razpoložljivih sredstev iz sklada. Z omenjenim odlokom je vlada dopolnila nabor dejavnosti, ki jih lahko financira Podnebni sklad.

Žal vlada med njimi ni izrecno navedla tudi ukrepov za preprečevanje energetske revščine in omilitev energetske draginje, a je v novici na svoji spletni strani sporočila, da je pri njihovi pripravi določila ustrezna prednostna področja, med njimi tudi »za rabo energije prebivalstvu in energetske revščine socialno šibkih skupin prebivalstva«¹⁰. Z

⁹ Podnebni sklad: sredstva na voljo, a jih ne koristimo (Radio Slovenija 1, 30.11.2020): <https://radioprvi.rtvslo.si/2020/11/podnebni-sklad-sredstva-na-voljo-a-jih-ne-koristimo/>

¹⁰ V naslednjih treh letih bo iz Sklada za podnebne spremembe na voljo 430 milijonov evrov (Vlada, 24.6.2021): <https://www.gov.si/novice/2021-06-24-v-naslednjih-treh-letih-bo-iz-sklada-za-podnebne-spremembe-na-voljo-430-milijonov-evrov/>

2. členom odloka je vlada določila tudi, da »lahko 20 % tega zneska v okviru istega ukrepa prenese in prerazporedi v naslednja leta, ne da bi Vlada [...] sprejela spremembo Programa«¹¹. To v praksi pomeni, da vlada z veljavnimi predpisi že sedaj dopušča vsakoletni prenos oz. prerazporeditev okvirno 28,6 milijona evrov, ki iz Podnebnega sklada ne bodo porabljeni, brez dopolnitve Programa porabe sredstev sklada. Finančni učinek uveljavitve zakona za Podnebni sklad je tako povsem v skladu z njegovimi razpoložljivimi sredstvi.

Vsebinski okvir za porabo sredstev Podnebnega sklada za namen tega zakona pa predstavlja Sporočilo Evropske komisije z dne 13. oktobra 2021, ki kot vir financiranja najnujnih začasnih ukrepov neposrednih podpor ogroženemu prebivalstvu zaradi energetske druginje predlaga prihodke od trgovanja z emisijskimi kuponi; ti pa se v Republiki Sloveniji zbirajo ravno v Skladu za podnebne spremembe. Ker Zakon o varstvu okolja (skladno z ZJF) določa zakonite namene porabe sredstev sklada, pa je potrebno s tem zakonom tudi nedvomno določiti, da se sredstva sklada smejo porabiti tudi za financiranje začasnih ukrepov za preprečevanje energetske revščine in omilitev energetske druginje, s čimer se sledi načelu zakonitosti.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona nima posledic za državni proračun in druga javna finančna sredstva v letih, za katera je bil proračun že sprejet, razen za Podnebni sklad, ki pa je neodvisen od prihodkov proračuna oziroma od proračunskega financiranja in načrtovanja. Predlog zakona ne posega v sredstva zavodov za zdravstveno oz. pokojninsko in invalidsko zavarovanje, niti v sredstva lokalne samouprave.

Sredstva za izvajanje zakona se ponudnikom povrnejo neposredno iz sredstev Podnebnega sklada, na podlagi dopolnitve njegovih programov in finančnega načrta, za katerega pripravo je pristojno ministrstvo za okolje in prostor, sprejme pa ga vlada z odlokom. Način povračila sredstev ponudnikom bo določila vlada z uredbo na podlagi tega zakona.

Zakonski predlog daje vladi pristojnost, da pred iztekom veljavnosti tega zakona odloči tudi o morebitnih kompenzacijskih ukrepih oz. nadomestitvi porabljenih sredstev Podnebnemu skladu. Posledice za proračun ali druga finančna sredstva v letih, za katera je bil proračun že sprejet, bodo tako nastale le, če bo tako odločila vlada.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOST PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1. Prilagojenost predlagane ureditve pravu Evropske unije

Predlog zakona ni predmet usklajevanja s pravnim redom EU.

¹¹ Odlok o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2021-2023 (Uradni list RS, št. 101/21): <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ODLO2330>

Predlog zakona je skladen z okvirom ukrepov, ki jih je Evropska komisija 13. oktobra 2021 objavila kot t.i. toolbox možnih ukrepov držav članic za zaščito ljudi pred rastočimi cenami energije. Komisija je možnosti razdelila v kratkoročne in srednjeročne ukrepe, pri tem pa opredelila tudi možna ukrepanja na evropski in nacionalni ravni. Med kratkoročnimi ukrepi na nacionalni ravni je Komisija izrecno izpostavila instrumente začasnih neposrednih podpor energetske revnim in ogroženim gospodinjstvom, ki se lahko financirajo iz sistema EU ETS (Podnebnega sklada).

Nabor možnih ukrepov je državam članicam v pomoč, s kakšnimi ukrepi je, upoštevajoč evropsko zakonodajo, mogoče pomagati prebivalstvu.

Evropska komisija v sporočilu ugotavlja, da se Evropska unija sooča z ostrim dvigom cen energije, ki ga poganja povečano globalno povpraševanje. Oskrba z energijo je po oceni Evropske komisije trenutno ogrožena, medtem ko komisija pričakuje stabilizacijo cen v aprilu 2022.

Po obstoječih pravilih imajo Evropska unija in njene države članice na voljo orodja za blažitev učinkov nenadne cenovne volatilitosti na energetskih trgih, namenjenih podpori držav članic za pomoč ljudem in gospodarstvu. Evropska komisija deli ukrepe na kratkoročne in srednjeročne.

Med ukrepi, ki so na voljo takoj in tudi hitro učinkujejo, Evropska komisija na prvem mestu navaja izredne pomoči za preprečitev odklopov zaradi nezmožnosti plačil v obliki socialnih transferjev socialno ogroženim skupinam, kar se lahko financira s pomočjo prihodkov emisijskih skladov. Kot poseben ukrep navaja tudi možnost, da se z regulatornimi ukrepi prepreči izklop neplačnikom iz omrežja z začasnim odlogom obveznosti. Pri tem lahko države članice zagotovijo neposredno pomoč potrošnikom energije v obliki definiranega minimuma porabe za gospodinjstva, prav tako pa ciljno podprejo gospodarstvo pri prilagoditvi v skladu s pravili o državnih pomočeh.

Države članice lahko v skladu z Evropsko direktivo o obdavčitvi začasno izvzamejo ali znižajo davčne stopnje za ranljiva gospodinjstva za električno, zemeljski plin, premog in trda goriva.

Evropska komisija bo v ta namen raziskala vsa ravnanja na energetskem trgu, ki omejujejo ali preprečujejo konkurenco, prav tako pa naj bi povečala nadzor nad razvojem evropskega trga z ogljikom. Na mednarodnem področju naj bi delovala v smeri transparentnosti, likvidnosti in prilagodljivosti mednarodnih trgov.

Evropska komisija v nadaljevanju navaja tudi srednjeročne in strukturne ukrepe, usmerjene v odporen evropski energetski sistem, zaščito in opolnomočenje končnih porabnikov ter pospeševanje naložb v zeleni prehod, torej investicije v obnovljive vire, energetske obnove in energetske učinkovitost, vključno z naložbami v čezevropska omrežja, hranilnike, prenosna in distribucijska omrežja, ki bodo omogočala priklop večjega števila decentraliziranih enot za proizvodnjo obnovljivih virov energije.

5.2. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Države članice so, glede na zmožnosti ter postavljene okvirje evropskih predpisov in Komisije, doslej reagirale različno. Najbolj poglobljen in ažuren pregled ukrepov, ki jih države izvajajo kot odgovor na energetske draginje, je pripravil bruseljski inštitut Bruegel (gl. tabelo na naslednji strani).

Nekatere države so aktivirale več možnih ukrepov (najpogosteje znižanje ali izvzem davka na dodano vrednost na izbrane energente oziroma transferje ranljivim skupinam prebivalstva), medtem ko Slovenija z izjemo ukrepov v nekaterih lokalnih skupnostih še ni predstavila niti enega konkretnega ukrepa za pomoč prebivalstvu.

Preglednica ukrepov po državah EU, [Bruegel, 2021](#)¹²:

Država / Ukrep	Znižanje DDV	Regulacija maloprodajnih cen	Regulacija veleprodajnih cen	Transferji ranljivim skupinam	Mandati podjetjem v lasti države	Drugo
Belgija	✓	✓		✓		✓
Ciper	✓			✓		
Češka	✓			✓		
Estonija	✓			✓		
Francija	✓			✓		
Grčija				✓	✓	
Irska	✓			✓		
Italija	✓			✓		
Latvija				✓		
Litva		✓		✓		✓
Madžarska		✓				
Nemčija	✓					
Nizozemska	✓					
Poljska		✓		✓		
Portugalska	✓		✓		✓	
Romunija			✓	✓		✓
Slovenija	✗	✗	✗	✗	✗	✗
Španija	✓	✓	✓	✓		✓

Belgija

V Belgiji je vlada oktobra podaljšala uporabo socialne energetske tarife, uveljavljene v času pandemije za pomoč ljudem, pri tem pa vključila ukrep v zvezni proračun z veljavnostjo do marca 2022, v višini 208 milijonov evrov za pomoč 500.000 gospodinjstvom.

Vlada je tudi predlagala pomoč v višini 80 evrov za zmanjšanje računov za energente, kar bo proračun stalo 72 milijonov evrov. Dodatno s tem je vzpostavljen sklad za plin in elektriko, namenjen pomoči gospodinjstvom, ki ne ustrezajo kriterijem za pomoč v obliki socialne energetske tarife.

¹² Rising energy prices: EU countries' views on medium term policies (Bruegel, 2021): <https://www.bruegel.org/2021/11/rising-energy-prices-european-union-countries-views-on-medium-term-policies/>

Belgija je pri ukrepih šla še dlje in preoblikovala določene davščine za zemeljski plin in elektriko v trošarine, da lahko vlada lažje prilagaja njihovo višino za gibanja cen energije. Namen ukrepa je ohraniti prihodke na stalni ravni oziroma da se davki, odmerjeni v deležu od cene, v nominalnem znesku ne višajo hkrati z rastjo cen energentov.

Vlada je prepovedala enostranske spremembe v pogodbah o dobavi energije, tako da dobavitelji energentov ne morejo enostransko spreminjati svojih cen in s tem dodatno poslabšati položaj potrošnikov. Ob vsem tem je Belgija nekaj ukrepov uvedla tudi na regionalnih ravneh.

Estonija

Estonija je uvedla pomoč za popust pri elektriki za gospodinjstva v času med septembrom 2021 in marcem 2022, pri tem pa popust učinkuje retroaktivno.

Omrežnine za vse porabnike električne energije, tako gospodinjstva kot gospodarstvo, so prepolovljene med letošnjim oktobrom in marcem 2022. Ocena je, da so skupni ukrepi vredni okrog 100 milijonov evrov.

Portugalska

Na Portugalskem je vlada uvedla ukrep 30-odstotnega zmanjšanja tarif za omrežnine v gospodarstvu, hkrati pa začasno suspendirala t.i. proizvodni prispevek, namenjen financiranju naložb v obnovljive vire energije, v vrednosti 250 milijonov evrov, s čimer je bistveno razbremenila porabnike energije. Začasno je ukinila nadomestilo ob pomanjkanju energije, s čimer je prihranila 270 milijonov evrov za financiranje drugih prednostnih ukrepov za pomoč gospodinjstvom. Z vsemi ukrepi na odhodkovni strani je vlada ustvarila 680 milijonov evrov vreden sveženj za pomoč v obliki zmanjšanja omrežnin, ki se bodo zmanjšala za 50 % za gospodinjstva in za 95 % za gospodarstvo.

Španija

Španska vlada je že junija sprejela sveženj davčnih in tržnih ukrepov, vključno z zmanjšanjem davka na dodano vrednost iz 21 % na 10 % za gospodinjstva z manj kot 10 kW pogodbene odjemne moči. Začasno je ukinila tudi t.i. proizvodni davek v višini 7 %.

Španski parlament je na krizo reagiral s posebnim zakonom, ki zmanjšuje obveznosti za plačilo okoljskih dajatev (CO₂) za nekatere proizvodne vire energije s ciljem zmanjšanja cen v deležu, ki se navezuje na emisije. Skupna vrednost zmanjšanj obremenitev s ceno CO₂ je ocenjena na 2,6 milijarde evrov, veljal pa naj bi do 31. marca 2022. Vlada je tudi zmanjšala trošarine na elektriko iz 5,11 % na 0,5 % do konca leta 2021 (s pričakovanim podaljšanjem ukrepa), prav tako pa začasno ukinitev proizvodnega davka (7 %). Višina davka na dodano vrednost je postavljena na raven 10 % stopnje za vsa gospodinjstva z zmerno porabo.

Dodatno s tem je španska država uvedla kapico na cene zemeljskega plina (t.i. tarifa za skrajno silo), hkrati pa je povečala obseg sredstev za financiranje izravnave v skokih cen elektrike. 26. oktobra 2021 je vlada uvedla ukrep socialne pomoči ranljivim v obliki 60 - 70 % popusta (v odvisnosti od stopnje ranljivosti) do konca marca 2022. Povečala je tudi t.i. termo socialni bonus na 202 milijona evrov v višini 90 evrov za povprečnega porabnika, namenjen lažjemu soočanju ranljivih porabnikov pri eskalaciji cen elektrike in plina.

II. BESEDILO ČLENOV

1. del: SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(področje urejanja)

- (1) S tem zakonom se določa začasen ukrep neposredne podpore za omilitev učinkov podražitev energentov na ranljive skupine oseb in gospodinjstva z nižjimi dohodki.
- (2) S tem zakonom se zaradi zagotavljanja financiranja ukrepov po tem zakonu začasno odstopa od določb:
 1. drugega odstavka 56. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18 in 195/20 – odl. US), v nadaljevanju: ZJF-G) in
 2. drugega odstavka 128. ter 129. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09–ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg, 84/18 – ZIURKOE in 158/20, v nadaljevanju: ZVO-1).

2. del: ZAČASNI UKREPI

2. člen

(energetski dobropis)

- (1) Upravičenka oziroma upravičenec iz 4. člena zakona (v nadaljnjem besedilu: upravičenec) lahko energetski dobropis uporabi za celotno ali delno plačilo računov gospodinjstev za dobavo električne energije, daljinskega ogrevanja, plina za ogrevanje in kuhanje, kuriv in goriv za gospodinjstvo uporabo ter z njimi povezanih stroškov gospodinjstev, kot so določeni v 3. členu (v nadaljnjem besedilu: energenti) z unovčenjem pri njihovih dobaviteljih (v nadaljnjem besedilu : ponudniki) v obdobju veljavnosti tega zakona.
- (2) Upravičenec prejme sredstva energetskega dobropisa v obliki dobroimetja pri Finančni upravi Republike Slovenije (v nadaljevanju: FURS) in ga uveljavlja z unovčitvijo ob plačilu računov za energente pri ponudnikih iz 3. člena tega zakona.
- (3) Energetski dobropis se lahko unovči izključno za plačilo izdanega računa po zakonu, ki ureja davčni postopek. Sredstva unovčenih dobropisov se ponudnikom povrnejo iz Sklada za podnebne spremembe (v nadaljevanju: Podnebni sklad).
- (4) Energetski dobropis je deljiv in se lahko unovči večkrat v obdobju največ šestih mesecev od začetka izvajanja tega zakona do roka, ki ga opredeli Vlada Republike Slovenije z uredbo iz 10. člena tega zakona, oziroma do porabe sredstev energetskega dobropisa.

(5) Unovčitev z izplačilom upravičencu ni mogoča.

3. člen

(ponudniki in energenti)

- (1) Za energente, za plačilo katerih se lahko unovči energetski dobropis, se štejejo izdani računi, vključno s plačilom davščin, dajatev, taks in obveznih storitev, neposredno povezanih z nakupom in plačilom energentov, ki bremenijo upravičence za :
1. dobave električne energije, toplote ali plina in neposredno s tem povezanih storitev gospodinjstvom, ki so zapadle v plačilo od 1. januarja 2022;
 2. nakup in dostavo zemeljskega plina v jeklenkah ter kuriva (kurilnega olja, plina, drv, ipd.) gospodinjstvom;
 3. nakup naftnih derivatov za rabo, ki ni namenjena opravljanju dejavnosti.
- (2) Ponudnik, pri katerem se energetski dobropis unovči, je poslovni subjekt, ki je na dan začetka veljavnosti tega zakona:
1. vpisan v Poslovni register Slovenije in
 2. opravlja dejavnosti po Standardni klasifikaciji dejavnosti Uredbe o standardni klasifikaciji dejavnosti (Uradni list RS, št. 69/07 in 17/08) po Prilogi I: Standardna klasifikacija dejavnosti – SKD 2008 in Priloga II: Pojasnila k standardni klasifikaciji dejavnosti – SKD 2008:
 - 35.140 Trgovanje z električno energijo
 - 35.230 Trgovanje s plinastimi gorivi po plinovodni mreži
 - 35.300 Oskrba s paro in vročo vodo
 - 47.301 Trgovina na drobno z lastnimi motornimi gorivi
 - 47.789 Druga trgovina na drobno
 - 47.990 Druga trgovina na drobno zunaj prodajaln, stojnic in tržnic.

4. člen

(upravičenci in višina energetskega dobropisa)

- (1) Upravičenci do energetskega dobropisa v višini 150 eurov so osebe s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki so v decembru 2021:
1. prejemniki denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka po zakonu, ki ureja socialno varstvene prejemke;
 2. upravičenci do nadomestila po 5. in 8. členu Zakona o socialnem vključevanju invalidov (Uradni list RS, št. 30/18);
 3. upravičenci po zakonu, ki ureja vojne veterane, ki prejemajo veteranski dodatek kot edini prejemek;
 4. upravičenci po zakonu, ki ureja vojne invalide, ki prejemajo družinski dodatek kot edini prejemek;
 5. družinski pomočniki po zakonu, ki ureja socialno varstvo;
 6. upravičenci do starševskega dodatka po zakonu, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke;
 7. upravičenci do dodatka za nego otroka po zakonu, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke, za otroka;

8. upravičenci do materinskega oziroma starševskega nadomestila po zakonu, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke, katerih nadomestilo ni višje od minimalne plače;
 9. upravičenci do delnega plačila za izgubljeni dohodek po zakonu, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke;
- (2) V višini 40 eurov na otroka so do energetskega dobropisa upravičeni tudi starši oz. skrbniki, ki prejemajo otroški dodatek do vključno 6. dohodkovnega razreda po zakonu, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke.

5. člen

(prenosljivost dobropisa)

- (1) Energetski dobropis je prenosljiv in ga lahko upravičenec unovči za plačilo računov, ki bremenijo njega ali upravičenčeve sorodnike v ravni vrsti do drugega kolena, ki živijo v skupnem gospodinjstvu z upravičencem (stari starši, starši, otroci, otroci zakonca ali zunajzakonskega partnerja, vnuki), ali zakonce, zunajzakonske partnerje, partnerje v sklenjeni ali nesklenjeni partnerski zvezi.
- (2) Ne glede na prejšnji odstavek, lahko upravičenec unovči energetski dobropis za plačilo računov za redno dobavo energentov iz prve točke prvega odstavka 3. člena, ki se glasijo na najemodajalca stanovanja, če ima zanj sklenjeno veljavno najemno pogodbo.
- (3) Upravičenec lahko znesek dobropisa, do katerega je še upravičen, odstopi ponudniku, s katerim ima sklenjeno pogodbo o redni dobavi energentov iz prve točke prvega odstavka 3. člena. Odstopljeni znesek se sme porabiti izključno za plačilo računov ponudnika za dobave iz prejšnjega stavka v času veljavnosti ukrepa.
- (4) Energetski dobropis, ki se glasi na polnoletnega upravičenca, ki je postavljen pod skrbništvo, unovči zanj skrbnik na podlagi izjave skrbnika, ki je določena z uredbo iz 10. člena tega zakona.
- (5) Prenos, odstop in unovčenje dobropisa po skrbniku iz tega člena se opravijo na podlagi izjave, ki je določena z uredbo iz 10. člena tega zakona.

6. člen

(vzpostavitev evidenc in posredovanje podatkov FURS)

- (1) Podatke o upravičencih FURS pridobi od ministrstva, pristojnega za socialne zadeve, in sicer:
 1. ime in priimek,
 2. EMŠO,
 3. datum in kraj rojstva,
 4. naslov stalnega prebivališča,
 5. začetno višino energetskega dobropisa upravičenca.
- (2) Ministrstvo, pristojno za socialne zadeve, FURS v elektronski obliki posreduje podatke iz prejšnjega odstavka o upravičencih do energetskega dobropisa iz 4. člena.

7. člen

(evidenca energetskega dobropisa)

- (1) FURS za namen pripisa in unovčitve energetskega dobropisa ter povračila sredstev v skladu s tem zakonom pridobi osebne podatke iz prejšnjega člena in podatke, posredovane z vnosi ponudnikov v informacijski sistem FURS ter uporabi podatke iz davčnega registra.
- (2) FURS upravičencu do energetskega dobropisa, ki še nima dodeljene davčne številke, davčno številko dodeli po uradni dolžnosti na podlagi podatkov iz Centralnega registra prebivalstva, ki ga vodi ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.
- (3) Za namen izvajanja tega zakona FURS pridobiva podatke, ki jih posreduje ponudnik storitev, in sicer:
 - podatke o upravičencu: ime in priimek, EMŠO oz. datum rojstva upravičenca ter številko in vrsto identifikacijskega dokumenta upravičenca,
 - podatke o zaporedni številki računa, datum opravljene storitve in plačila,
 - podatke o ponudniku storitev: naziv ponudnika storitev, matično številko ponudnika storitev, ter naslov oziroma sedež in poslovni naslov ponudnika storitev.
- (4) Na osnovi podatkov iz prejšnjih odstavkov FURS vzpostavi zbirko osebnih podatkov – evidenco energetskega dobropisa, ki vsebuje podatke o:
 - upravičencu ter unovčenem in neunovčenem znesku energetskega kredita,
 - ponudniku, številkah računov ter energentih, za katere je upravičenec unovčil energetski dobropis in
 - izplačilih energetskega dobropisa ponudnikom.
- (5) FURS vodi in upravlja evidenco energetskega dobropisa na podlagi predhodne povezave zbirk osebnih podatkov. Za povezovanje podatkov iz prejšnjega odstavka se uporabi številka in vrsta identifikacijskega dokumenta oziroma ime in priimek ter datum rojstva upravičenca, če upravičenec nima identifikacijskega dokumenta.
- (6) Podatki se v evidenci energetskega dobropisa hranijo pet let, nato se izbrišejo.

8. člen

(obveščanje upravičencev in vpogled v evidenco)

- (1) Ob prvem pripisu vrednosti energetskega dobropisa FURS po pošti obvesti upravičenca o začetnem stanju njihovega dobroimetja in jim posreduje navodila za unovčenje.
- (2) Upravičenec lahko vpogleda, ponudnik pa pred izdajo računa mora vpogledati v stanje še neunovčenega energetskega dobropisa upravičenca.
- (3) Način obveščanja in vpogleda v evidenco podrobneje predpiše Vlada z uredbo iz 10. člena tega zakona.

9. člen

(postopek unovčitve energetskega dobropisa)

- (1) Energetski dobropis je v informacijskem sistemu FURS evidentiran kot dobroimetje v korist upravičenca in se unovči od začetka uporabe uredbe iz 10. člena do zaključka veljavnosti ukrepa.
- (2) Energetski dobropis se unovči za plačilo računov za energente ponudnikom, določenih s tem zakonom. V primeru plačila računa z unovčitvijo dobropisa, ponudnik za istovrstni energent upravičencu ne sme zaračunavati višje cene, kot v primeru plačila z drugimi plačilnimi sredstvi. Račun, za katerega se unovči energetski dobropis, sme vsebovati le energente po tem zakonu.
- (3) Energetski dobropis se unovči na podlagi predložitve podatkov in podpisa izjave uporabnika. Ponudnik ob unovčitvi dobropisa upravičencu izda potrdilo o plačilu računa.
- (4) Povračilo sredstev ponudniku s strani Podnebnega sklada na podlagi unovčenih dobropisov se izvede najpozneje v 30 dneh od unovčitve.
- (5) Ponudnik od Podnebnega sklada prejme sredstva v višini unovčenega energetskega dobropisa. Ponudnik sredstva prejme na podlagi potrditve upravičenca v elektronskem sistemu FURS oziroma na podlagi predložene pisne potrditve upravičenca in kopije njegove osebne izkaznice ali potnega lista. Ponudnik je dolžan hraniti predložene pisne potrditve upravičenca, kopije njegove osebne izkaznice ali potnega lista in vse izjave, ki so opredeljene v uredbi Vlade Republike Slovenije, do poteka zastaralnega roka za nadzor iz 13. člena tega zakona.
- (6) Če upravičenec ali ponudnik energetskega dobropisa ne unovčita do zaključka veljavnosti ukrepa, ne moreta zahtevati izplačila dobropisa od Republike Slovenije.

10. člen

(uredba o izvajanju zakona)

- (7) Roke za unovčitev energetskega dobropisa, ter načine unovčitve preko informacijskega sistema FURS, povračila sredstev s strani Podnebnega sklada in vodenja evidence energetskega dobropisov iz 5., 6., 7., 8. in 9. člena določi Vlada Republike Slovenije z uredbo v roku iz 16. člena.

11. člen

(dohodnina in uveljavljanje drugih pravic iz javnih sredstev)

- (1) Energetski dobropis se ne šteje v dohodek pri uveljavljanju pravic po predpisih, ki urejajo pravice iz javnih sredstev, razen pri izredni denarni socialni pomoči.
- (2) Ne glede na zakon, ki ureja dohodnino, se od energetskega dobropisa ne plača dohodnina.

12. člen

(zagotavljanje sredstev)

- (1) Ne glede na drugi odstavek 56. člena ZJF oz. drugi odstavek 128. ter 129. člen ZVO-1, se sredstva za izplačilo unovčenega energetskega dobropisa ponudnikom zagotovijo iz sredstev Podnebnega sklada, na podlagi podatkov, ki jih zbira FURS.
- (2) Način izplačil iz prejšnjega odstavka določi Vlada z uredbo.
- (3) Minister, pristojen za okolje in prostor predlaga Vladi začasno dopolnitev programa porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe.
- (4) O načinu morebitne nadomestitve porabljenih sredstev Podnebnemu skladu odloči vlada pred potekom veljavnosti tega zakona.

13. člen (nadzor)

Nadzor nad ponudnikom in upravičencem izvaja Tržni inšpektorat Republike Slovenije v skladu s predpisi, ki urejajo inšpekcijski nadzor. FURS Tržnemu inšpektoratu Republike Slovenije na zahtevo zagotavlja potrebne podatke za izvajanje nadzora:

- podatke o ponudniku: matična številka ponudnika storitve in davčna številka;
- podatke o računu, za katerega je bil unovčen energetski dobropis: datum in številka računa ter količina in cena prodanih energentov
- podatke o upravičencu oz. osebi, ki je unovčila energetski dobropis: osebno ime upravičenca do dobropisa, davčna številka.

5. del: KAZENSKA DOLOČBA

14. člen (kazenska določba na področju energetskega dobropisa)

(1) Z globo od 3.000 do 40.000 eurov se za prekršek kaznuje ponudnik storitev, ki je pravna oseba, če:

- unovči energetski dobropis za artikel, ki ni energent po 3. členu tega zakona oziroma za storitev, ki ni bila opravljena;
- ravna v nasprotju z drugim in tretjim odstavkom 9. člena tega zakona;
- ne zbira oz. hrani podatkov in listin, določenih s petim odstavkom 9. člena tega zakona.

(2) Z globo od 1.500 do 20.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik.

(3) Z globo od 1.200 do 4.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka kaznuje posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(4) Z globo od 1.200 eurov do 4.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka kaznuje odgovorna oseba pravne osebe.

(5) Z globo od 600 do 2.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka kaznuje odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika.

(6) Z globo od 400 do 1.800 eurov se za prekršek iz prvega odstavka kaznuje odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

(8) Za prekršek iz tega člena se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem členom.

4. del: PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

15. člen

(podaljšanje veljavnosti)

Ne glede na četrti odstavek 2. člena, lahko Vlada na vsakokratni predlog Sveta za cene podaljša rok za unovčitev energetskega dobropisa za obdobje največ 6 mesecev, vendar ne dlje kot do dneva prenehanja veljavnosti tega zakona.

16. člen

(roki za sprejem podzakonskih aktov)

- (1) Uredbo iz 10. člena tega zakona Vlada sprejme v osmih dneh po uveljavitvi tega zakona.
- (2) Uredbo iz drugega odstavka 12. člena Vlada sprejme v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.
- (3) Predlog začasne spremembe programa porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe iz tretjega odstavka 12. člena minister, pristojen za okolje predlaga vladi v treh mesecih od začetka uporabe tega zakona.
- (4) Odločitev iz četrtega odstavka 12. člena vlada sprejme najkasneje dva meseca pred potekom veljavnosti tega zakona.

17. člen

(končna določba)

- (1) Ta zakon začne veljati dan po objavi v Uradnem listu.
- (2) Ta zakon preneha veljati 30. junija 2023.

III. OBRAZLOŽITVE ČLENOV

K 1. členu

Člen opredeljuje področje urejanja zakona: začasne ukrepe, namenjene ublažitvi vpliva dviga maloprodajnih cen energentov na ranljive skupine prebivalstva oz. tiste, ki so najbolj ogroženi zaradi energetske druginje in revščine.

Ker je predlagani vir financiranja ukrepov Sklad za podnebne spremembe (Podnebni sklad), je potrebno začasno odstopiti od sistemske ureditve, ki zahteva namensko porabo sredstev sklada¹³, v skladu z zakonom in njegovim ustanovnim aktom. Tovrsten odstop je potreben, ker gre za nujne in začasne ukrepe za soočanje z izjemnimi okoliščinami, hkrati pa so bile tudi v okviru Evropske unije sprejete odločitve o dopustnosti tovrstnih ukrepov ter njihovem financiranju iz naslova emisijskih kuponov. Odstop od določb veljavnih zakonov je minimalen in časovno omejen na veljavnost tega zakona. Glede na obseg trenutno razpoložljivih in dejansko porabljenih sredstev pa bo mogoče določiti tudi morebitne kompenzacijske ukrepe za nadomestitev porabljenih sredstev Podnebnemu skladu.

K 2. členu

Člen opredeljuje ukrep energetskega dobropisa za ranljive osebe oz. gospodinjstva. Gre za ukrep začasne neposredne podpore ogroženim gospodinjstvom, ki je skladen tudi s sporočilom Evropske komisije z dne 13. oktobra letos.

Po vzoru bonov za spodbujanje turizma in gospodarstva, je energetskega dobropisa zasnovan v obliki dobroimetja upravičenca, ki ga ta lahko uporabi za plačilo ali znižanje stroškov energentov za gospodinjstvo v času veljavnosti zakona. Energenti in ponudniki, pri katerih se lahko unovči dobropis, so določeni v 3. členu, upravičenci pa v 4. členu predloga zakona.

Zaradi preprečevanja zlorab se določa, da se lahko energetskega dobropisa unovči za energente, za katere je izdan račun. Da bi lahko upravičenci uporabili dobropis v skladu s svojimi potrebami, je določena deljivost dobropisa, ki se bo tako lahko unovčil pri več ponudnikih oz. za plačilo več računov, do porabe sredstev dobropisa oz. do konca njegove veljavnosti.

Zaradi ohranitve namena ukrepa - pomoči energetskega revnim osebam pri plačilu povišanih stroškov energentov - se določa prepoved izplačila sredstev dobropisa upravičencu.

K 3. členu

S tem členom se opredeljuje energente in ponudnike, pri katerih je mogoče unovčiti energetskega dobropisa. Zasnovan je po vzoru šestega in osmega odstavka 35. člena ZIUOPE¹⁴. V prvem odstavku se natančneje definira energente za rabo v

¹³ 56. člen ZJF, ter 128. in 129. člen ZVO-1

¹⁴ <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO8206>

gospodinjstvih: gre za redne dobave električne energije, toplote in plina gospodinjstvom, pa tudi za nakupe in dostavo kuriv. Tretja točka prvega odstavka omogoča upravičencem nakup goriv oz. naftnih derivatov za gospodinjstvo rabo.

Drugi odstavek določa ponudnike, pri katerih se lahko - za plačilo energentov iz prejšnjega odstavka - unovči energetskega dobropisa. Ponudniki so določeni z dejavnostjo, za katero so registrirani. Gre za subjekte, registrirane za trgovanje z in dobavo energentov gospodinjstvom (oskrba z električno energijo, toploto in plinom preko omrežja) ter subjekte, ki se ukvarjajo s prodajo in dostavo kuriv ter zemeljskega plina uporabnikom. Temu ustrezajo tudi navedene šifre dejavnosti po SKD 2008.

K 4. členu

S tem členom se določajo upravičenci do energetskega dobropisa in njegova višina. Določitev kroga upravičencev je potrebna zaradi ciljanosti ukrepa na najbolj ranljive posameznike in gospodinjstva.

Upravičenci v prvem odstavku so določeni po vzoru iz 58a. člena ZIUZEOP¹⁵, njihova socialna ogroženost pa je izkazana že z dejstvom, da so prejemniki navedenih pravic iz javnih sredstev. Zaradi njihovega težkega materialnega položaja se za te upravičence določa višina dobropisa v znesku 150 eurov. Skupno število upravičencev po tem odstavku je približno 75.000¹⁶, v primeru polnega unovčenja razpoložljivih dobropisov bodo neposredne finančne posledice za proračun oz. Podnebni sklad okvirno 11.250.000 eurov (vključno s plačilom davščin, dajatev, obveznih storitev in taks).

V tretjem odstavku se kot upravičenci določajo prejemniki otroškega dodatka, z namenom omilitve posledic dviga cen energentov na otroke in družine. Energetskega dobropisa se določi v višini 40 eurov na otroka, pri čemer je upravičenec starš oz. skrbnik otroka, ki je upravičen do otroškega dodatka do vključno 6. dohodkovnega razreda. Skupno število upravičencev je približno 200.000, kar pri uveljavljanju pravice za v povprečju dva otroke na upravičenca pomeni posledice za Podnebni sklad v višini 16.000.000 eurov.

K 5. členu

S tem členom se določa prenosljivost energetskega dobropisa oz. možnosti za unovčitev energetskega dobropisa za račun, ki ni izdan na upravičenca. Tako prvi odstavek določa, da lahko upravičenec unovči dobropis tudi za račune, ki bremenijo

¹⁵ glej 58a. člen ZIUZEOP: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO8190&d-16544-s=1&d-16544-o=2&d-16544-p=1&d-49683-p=2>

¹⁶ Izračun temelji na vladnih podatkih o upravičencih do solidarnostnega dodatka po t.i. PKP-zakonih:

- **49.728** prejemnikov denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka
- **2.600** prejemnikov starševskega dodatka,
- **7.650** prejemnikov dodatka za nego otroka,
- **830** družinskih pomočnikov,
- **840** rejnikov,
- **7.500** upravičencev do materinskega/starševskega nadomestila,
- **7.200** oseb s statusom invalida,
- **840** upravičencev do delnega plačila za izgubljen dohodek,
- **50** vojnih invalidov, ki jim je družinski dodatek edini prejemek,

upravičenčeve sorodnike v ravni vrsti do drugega kolena, ki z njim živijo v skupnem gospodinjstvu. To je potrebno, ker so računi za energetske oskrbe izdani na ime lastnika priključka, ki ni nujno upravičenec. V drugem odstavku se iz istih razlogov dopušča možnost, da upravičenec unovči dobropis za plačilo računov za energetske dobave za stanovanje, za katerega ima sklenjeno najemno pogodbo.

Zaradi enostavnosti uveljavljanja energetskega dobropisa se v tretjem odstavku določa tudi možnost odstopa dobropisa ponudniku redne oskrbe gospodinjstva z električno energijo, toploto in zemeljskim plinom. Upravičenec, ki izbere to možnost, z izjavo prenese dobropis na ponudnika, ki dobropis uporabi za plačilo računov za redne dobave, do porabe sredstev dobropisa oz. do konca njegove veljavnosti.

Ker so upravičenci do energetskega dobropisa lahko tudi polnoletne osebe, ki so postavljene pod skrbništvo, se s četrtem odstavkom določa tudi način, po katerem energetski dobropis za upravičenca unovči njegov skrbnik.

Določa se, da se prenos (plačilo računa, ki se ne glasi na upravičenca), odstop (ponudniku) ter unovčitev preko skrbnika upravičenca opravijo na podlagi izjave, katere obliko in vsebino bo predpisala Vlada z uredbo iz 10. člena.

K 6. členu

S tem členom se določa posredovanje podatkov in vzpostavitev evidenc, ki so potrebne za izvajanje tega zakona. Za vzpostavitev evidence FURS prejme podatke od ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. Zbiranje osebnih podatkov, navedenih v prvem odstavku (ime in priimek, EMŠO, datum in kraj rojstva, naslov stalnega prebivališča ter začetka višina energetskega dobropisa upravičenca) je omejeno na tiste, ki so potrebni za vzpostavitev evidence, pripis dobropisa, obvestilo upravičencem, vpogled v evidenco, izplačila ponudnikom, razlikovanje med upravičenci ter za nadzor nad izvajanjem zakona.

V drugem odstavku se določa način zbiranja in posredovanja podatkov o upravičencih do dobropisa v višini 150 eurov (prvi odstavek 4. člena) ter do dobropisa na podlagi otroškega dodatka v višini 30 eurov na otroka (drugi odstavek 4. člena). Ker ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve razpolaga z vsemi podatki o prejemnikih pravic iz javnih sredstev, je za vzpostavitev evidence potrebno pripraviti seznam, ki ga ministrstvo posreduje FURS, ta pa bo na podlagi tega seznama vzpostavil evidenco uporabnikov oz. energetskih dobropisov, opredeljeno v 7. členu.

K 7. členu

Ta člen določa vzpostavitev in uporabo evidence energetskih dobropisov, ki je namenjena izvajanju zakona. V ta namen FURS pridobi in vzpostavi zbirko osebnih podatkov na podlagi predhodne povezave. V prvem odstavku se določajo osebni podatki, ki jih FURS pridobi ter viri in načini njihovega pridobivanja.

Zaradi vodenja evidenc v informacijskem sistemu FURS je potrebno vsakemu upravičencu dodeliti davčno številko (drugi odstavek). Če je upravičenec nima, mu jo FURS dodeli po uradni dolžnosti, pri tem pa uporabi podatke iz Centralnega registra prebivalstva.

V tretjem in četrtem odstavku se določa osebne podatke oz. zbirke osebnih podatkov, ki jih zaradi izvajanja zakona zbira in obdeluje FURS. Navedeni podatki predstavljajo minimalni potreben obseg podatkov, potrebnih za določitev upravičencev, pripis dobropisa, vpogled v stanje dobropisa ter njegovo unovčitev in nadzor nad izvajanjem.

V petem odstavku se določa pravica FURS, da vodi in upravlja evidenco na podlagi predhodne povezave zbirk podatkov. Po vzoru turističnih bonov se določa, da se za povezovanje podatkov iz različnih baz uporablja številka osebnega dokumenta upravičenca (oz. njegovo ime, priimek in datum rojstva, če upravičenec nima osebnega dokumenta).

V šestem odstavku se določa rok za hranjenje podatkov iz evidence. Zaradi omejitve hranjenja in obdelave podatkov na obdobje izvajanja zakona ter potreben naknadni nadzor nad porabo sredstev, se določa, da se podatki hranijo 5 let, nato pa se izbrišejo.

K 8. členu

Upravičenci do energetskega dobropisa spadajo med socialno najbolj ranljive, pogost problem sta tudi slaba informiranost ter omejen dostop do digitalnih in drugih sodobnih načinov komunikacije. Zato se določa obveznost obvestitve upravičencev o pripisu dobropisa. FURS bo tako, ob prvem pripisu dobropisa, upravičence po pošti obvestil o obstoju in višini dobropisa ter navodilih za njegovo unovčitev. Potrdilo, ki ga bo upravičenec prejel, bo omogočalo tudi vpogled upravičenca in ponudnika v še razpoložljiva sredstva dobropisa.

Zaradi enostavnosti ter preprečevanja nesporazumov in zlorab se določa možnost predhodnega vpogleda ponudnika oz. upravičenca v stanje dobropisa pred oz. brez izdaje računa pri ponudniku.

Natančnejši način obveščanja upravičencev ter vpogleda v evidenco bo določila Vlada z uredbo o izvajanju zakona. Cilj je zagotoviti, da bodo uporabniki lahko vpogledali v stanje dobropisa preko sistema eDavki ali pa pri ponudniku, preko informacijskega sistema FURS.

K 9. členu

S tem členom se, sledeč uzakonjenim rešitvam za unovčenje bona za pomoč turizmu in gospodarstvu, natančneje določa postopek za unovčitev energetskega dobropisa. Začetek in konec uporabe dobropisov in podrobnejše določbe za izvedbo zakona, bo določila vlada z uredbo (gl. 10. člen), s čimer se bo zagotovilo, da bo dobropise mogoče unovčiti takoj, ko bodo pripisani upravičencem v informacijskem sistemu FURS.

Drugi odstavek določa, da se lahko dobropis unovči izključno za artikle oz. energente ter pri ponudnikih iz 3. člena. Zaradi varovanja pravic potrošnikov se ponudnikom zapoveduje, da za iste artikle upravičencem do energetskega dobropisa ne smejo zaračunavati višjih cen kot v primeru plačila z denarjem ali drugimi zakonitimi plačilnimi sredstvi. Zaradi poenostavitve nadzora in zagotavljanja namenskiosti sredstev (pomoč ranljivim osebam in gospodinjstvom) se določa še, da računi, za plačilo katerih bodo unovčeni energetski dobropisi, ne smejo vsebovati artiklov, ki niso energenti po tem zakonu (gl. prvi odstavek 3. člena).

Zaradi sledljivosti, pravne varnosti in ohranitve vloge upravičenca se v tretjem odstavku določa, da se unovčitev dobropisa opravi s podpisom izjave upravičenca; ponudnik pa mora upravičencu izdati potrdilo o plačilu.

Zaradi pravne varnosti ponudnika se v četrtem odstavku določa tridesetdnevni rok, v katerem mora FURS ponudniku povrniti sredstva unovčenega dobropisa.

V petem odstavku se določajo listine, ki jih je treba priložiti zahtevi za unovčitev, kar je potrebno zaradi sledljivosti, nadzora in izplačil dobropisov ponudnikov. Določa se tudi obvezna hramba predloženih izjav in kopij osebnih listin, za namen izvajanja inšpekcijskega nadzora iz 13. člena.

Ker je energetski dobropis začasen in namenski ukrep, se nedvoumno določa, da upravičenec ali ponudnik ne moreta zahtevati izplačila dobropisa od Republike Slovenije, če dobropis ne bo unovčen do roka njegove veljavnosti.

Ustrezen potek unovčitve dobropisa, kakor ga določajo drugi, tretji in peti odstavek tega člena, predstavlja temelj za ustrezno izvedbo zakona. Prav v fazi unovčenja so potrebni vpogled v evidenco, preverjanje upravičenosti, zbiranje, posredovanje in hramba osebnih podatkov, saj to zagotavlja sledljivost, učinkovitost in namenskost porabe sredstev. Prav tako je pomembno, da so posegi v zasebnost (osebne podatke) in dostojanstvo upravičencev minimalni, . Tudi ponudnikom se nalagajo obveznosti, ki so sorazmerne, a nujne za izvedbo zakona (izdaja računa, vpogled in ustrezen vnos podatkov ter hramba dokumentacije. Zato je spoštovanje določil omenjenih treh odstavkov ključno in se v 14. členu navajajo kot prekrški, za katere je predvidena globa za ponudnika. Inšpekcijski nadzor (določen s 13. členom) v tej fazi pomeni nadzor nad večino ključnih procesov, ki so pomembni za ustrezno izvajanje zakona, kar je pomembno zaradi nadzora zakonitosti.

K 10. členu

Za nemoteno izvajanje zakona bo vlada, po vzoru bonov za pomoč gospodarstvu in turizmu, z uredbo predpisala natančnejši način izvajanja zakona, še zlasti pa:

- začetek in konec veljavnosti energetskih dobropisov;
- način unovčitve preko informacijskega sistema FURS;
- način vzpostavitve, zbiranja in vodenja evidenc, obveščanja upravičencev ter vpogledov v stanje dobropisa.

K 11. členu

Zaradi varovanja socialnih pravic upravičencev kot tudi zaradi enostavnosti in doseganja namena tega zakona, se s tem členom določa, da prejet ali unovčen energetski dobropis ne šteje v dohodek za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, razen za izredno denarno socialno pomoč (katere namen je sicer podoben kot je namen ukrepov iz tega zakona. Ker gre za izreden in začasen ukrep zaradi izjemnih okoliščin, je podobno veljalo tudi za solidarnostne dodatke in bone za pomoč gospodarstvu in turizmu, uvedene s t.i. PKP-zakoni.

Iz istih razlogov se v drugem odstavku določa, da upravičenec od energetskega dobropisa ne plača dohodnine.

K 12. členu

Izvorni vir financiranja ukrepa energetskega dobropisa je Podnebni sklad, ki se polni s prihodki od trgovanja z emisijskimi kuponi. Taka usmeritev je tudi skladna s Sporočilom evropske komisije, ki svetuje "časovno omejene izravnalne ukrepe in neposredno podporo energijsko revnim končnim uporabnikom energije, npr. s kuponi ali kritjem dela računa za energijo". V istem stavku Sporočilo EK predvideva financiranje takih ukrepov iz prihodkov iz sistema EU ETS (Evropska trgovalna shema), ki jih v Republiki Sloveniji upravlja Podnebni sklad. Od tu izvira tudi ključna rešitev tega predloga zakona: začasna uporaba sredstev Podnebnega sklada za financiranje neposrednih podpor ogroženemu prebivalstvu.

Zaradi enostavnosti in hitrejšega unovčevanja oz. povračil ponudnikom se predlaga, da se sredstva unovčenih dobropisov ponudnikom povrnejo neposredno iz sredstev državnega proračuna, na podlagi obračuna FURS oz. vnosa podatkov o unovčitvi v informacijski sistem FURS. Zaradi kompleksnosti take operacije se predlaga, da podrobnejši način izvršitve tega povračila predpiše Vlada z uredbo, ki jo sprejme v 3 mesecih od uveljavitve tega zakona.

Zaradi vključitev izvirnega vira financiranja, ki je Podnebni sklad, in spoštovanja načela zakonitosti, se predlaga, da minister, pristojen za določitev načrta porabe sredstev iz Podnebnega sklada predlaga Vladi dopolnitev Programa porabe sredstev iz Podnebnega sklada v treh mesecih od začetka uporabe tega zakona.

Sredstva za izvajanje zakona se ponudnikom izplačajo iz sredstev Podnebnega sklada. Ker gre za začasen in nujen ukrep, zaradi katerega se bo poseglo v sredstva, ki imajo sicer (drugačen) zakonit namen, se Vladi daje možnost, da pred iztekom veljavnosti tega zakona določi tudi kompenzacijske ukrepe oz. način nadomestila porabljenih sredstev Podnebnemu skladu, če bo to potrebno glede na razmere.

K 13. členu

Po vzoru izvajanja nadzora nad boni za pomoč gospodarstvu in turizmu se določa inšpekcijski nadzor nad ponudniki in upravičenci s strani Tržnega inšpektorata in predpisujejo podatki, ki jih morajo ponudniki zagotavljati za izvajanje nadzora.

K 14. členu

Kazenske določbe zakona so povzetek po ZIUOOPE in predvidevajo inšpekcijski nadzor nad fazo unovčitve energetskih dobropisov, ki predstavlja kritično fazo za pravilno izvajanje zakonskih določb. Na ponudnike, ki bodo prejemniki sredstev ukrepa, se prenaša odgovornost preverjanja upravičenosti, pravilne unovčitve oz. izdaje ustreznega računa in potrdila, ter vnosa podatkov v informacijski sistem FURS, na podlagi katerega bo izvedeno izplačilo ponudniku. Ker unovčitev dobropisa ni mogoča brez sodelovanja ponudnika, posebne kazenske določbe za upravičence niso predvidele, saj brez sodelovanja prodajalcev oz. ponudnikov zlorabe ukrepa niso možne.

Ustrezno izvajanje tega dela ukrepa bo omogočilo tudi ustrezno in zakonito izvedbo drugih ukrepov iz tega zakona. Inšpekcijski nadzor bo, po vzoru ZIUOOPE, opravljal

Tržni inšpektorat, ki je tudi sicer stvarno in vsebinsko pristojen za nadzor nad zakonitostjo prodaje blaga in storitev v Republiki Sloveniji.

K 15. členu

S členom se, zaradi večje fleksibilnosti in učinkovitosti ukrepa, daje možnost vladi, da podaljša ukrep energetskega dobropisa oz. roka za njegovo unovčitev. To lahko stori na predlog Sveta za cene, ki je v skladu s 15. členom ZKC glavni strokovno-posvetovalni organ za določanje ukrepov cenovne kontrole. Vlada bi s tem členom pridobila možnost podaljšanja veljavnosti ukrepa za največ 6 mesecev, a ne dlje kot do konca leta 2022 oz. do konca veljavnosti tega zakona.

K 16. členu

S tem členom se določajo roki za sprejem podzakonskih aktov po tem zakonu, in sicer:

- uredbo o izvajanju zakona vlada sprejme v najkrajšem roku oz. maksimalno osmih dneh po uveljavitvi zakona. To je potrebno zaradi čimprejšnje zagotovitve vseh tehničnih zmožnosti za izvajanje zakona, kot tudi za pravno varnost vseh vpletenih, saj bo ta uredba med drugim tudi natančno določila čas, ko bo energetske dobropise mogoče unovčiti;
- uredbo o načinu prenosa sredstev iz Podnebnega sklada lahko vlada sprejme v času treh mesecev od uveljavitve zakona. Enako velja za predložitev predloga začasne dopolnitve Programa porabe sredstev Podnebnega sklada, ki jo mora minister za okolje in prostor predložiti vladi v sprejem. Roka omogočata vladi oblikovanje ustreznih izvedbenih rešitev za prenos sredstev med Podnebnim skladom in ponudniki;
- odločitev o morebitnem nadomestilu porabljenih sredstev Podnebnemu skladu mora Vlada sprejeti najkasneje dva meseca pred potekom veljavnosti tega zakona, da se zagotovi spoštovanje namena tega zakona in načela zakonitosti; Vladi pa zagotovi možnost spremljanja razmer in sprejemanja ustreznih odločitev o potrebi, obliki in načinu morebitnih kompenzacijskih ukrepov.

K 17. členu

S tem členom se določata začetek veljavnosti in uporabe tega zakona. Ker gre za začasne ukrepe zaradi izjemnih okoliščin, se predlaga začetek veljavnosti zakona dan po njegovi objavi v Uradnem listu, da bi bilo omogočeno čim hitrejšo izvajanje ukrepa. Prenehanje veljavnosti zakona se predlaga s 30. junijem 2023, s čimer se omogoči fleksibilnost pri njegovem izvajanju, glede na razmere; Vladi pa da možnost, da ustrezno določi obdobje, ko bo mogoča unovčitev energetskih dobropisov. Hkrati veljavnost zakona do sredine prihodnjega leta omogoča oblikovanje ustrezne rešitve za nadomestitev porabljenih sredstev Podnebnega sklada.

IV. PODPISI POSLANK IN POSLANCEV